

Økologi noter

Under optimale betingelser kan der opnås gode ef-

Underså dine efterafgrøder

Vegetableerede efterafgrøder øger og holder på næringsstofferne i dit sædskifte, holder ukrudtet nede og forbedrer din jords sundhed. Undersåede efterafgrøder er et godt redskab af flere grunde. Efterafgrøderne får en længere vækstsæson, og artssammensætningen kan være anderledes end ved efterårssåning. Samtidigt lettes arbejdspresset i efteråret, forklarer Jakob Kromann Salomonsen, Økologisk VKST.

For at få en god etablering er det afgørende, at jorden forbliver fugtig under såning af efterafgrøden. Derfor kan det være en fordel at så hovedafgrøden og efterafgrøden samtidig. Der kan også opnås en god etablering i vintersæd om foråret, så længe der er blivende jordfugt. Skal der bekæmpes ukrudt, må etableringen udføres derefter.

For at undgå høstbesvær og konkurrence med hovedafgrøden er det nødvendigt at afstemme konkurrenceforholdet. Artsvalg er det oplagte redskab, men rækkeafstand, udsæds- og gødningsmængde skal også overvejes.

For undersøede efterafgrøder, der indeholder kløver, kan man generelt regne med en forfrugtseffekt på ca. 50 kg N/ha til den efterfølgende vårsæd.

DBII-tjek Økologi - kend din bundlinje efter høst

Du ved, hvor meget du høster, og hvad din pris er, men ved du reelt, hvor meget du tjener på afgrødeniveau, når styk- og maskinomkostninger er trukket fra? Økologisk VKST tilbyder DBII-tjek til økologiske planteavlere. Efter høst får du indblik i din egen bundlinje og mulighed for at sammenligne dig med andre økologiske planteavlere. Som noget nyt bruger vi dine realiserede priser i rapporten og laver en samlet vurdering af dit sædskifte, siger Sandie Holm, Økologisk VKST.

Foto: Pixabay

Ny erklæring ved behov for ikke-økologisk gødning

Fra 1. januar 2022 skal alle økologer udfylde en erklæring ved brug af ikke-økologisk gødning, fortæller Ninna Boesen, Økologisk VKST. Opfylder du ikke dine afgrøders næringsbehov gennem et sundt sædskifte og brug af økologisk gødning, er det tilladt at bruge ikke-økologisk gødning. Begrundelsen i erklæringen skal fokusere på, at sædskifte og evt. brug af økologisk gødning ikke er nok til at opfylde afgrødernes behov. Oveni kan argumenter om tilgængelighed, beliggenhed, management, økonomi og klima/recirkulering bruges. Det er helt nye regler, og de

Økologiske smågrise har fået hvidløgssånde i en god sags tjeneste

Slut med zink i fravænningsfoder fra juni 2022: Forsøg hos Nicolaj Pedersen skal vise, om hvidløgssånde og æblepulver er et brugbart alternativ

Tekst og foto: Helle A. Christensen
hac@landbrugsmedierne.dk
Mobil 40 35 82 70

»Man står i en hel rus, når man skal blande tre kilo hvidløgspulver i 100 kg foder - det lugter i hele hytten«.

Nicolaj Pedersen, økologisk griseproducent fra Hovborg i Sydjylland, misunder ikke sine smågrise deres midlertidige diæt: De deltager i et test-forsøg for Aarhus Universitet, forsøget skal vise, om hvidløgssånde og æblepulver i foderet kan blive et af alternativerne, når medicinsk zink fra juni 2022 udfases af europæisk griseproduktion. Hvidløg har dokumenteret antibakteriel effekt, håbet er, at pulveret kan skabe ro i smågrisenes maver og reducere fravænningsdiarré, når zink ikke længere er en farbar vej.

»De har afprøvet det på Foulum for et par år siden med ret godt resultat. Nu vil

de afprøve det i større skala», fortæller Nicolaj Pedersen.

Første hold igennem

Nicolaj Pedersen er som næstformand i Friland en kendt økologisk grisemand, der ofte og gerne deltager i forsøg og

»Jeg tror, hvis vi kigger tre-fem år frem, vil fravænningsalderen være 10 uger hos langt de fleste økologer«.

Nicolaj Pedersen.

»Jeg har altid godt kunnet lide udfordringen ved at finde alternativer til det nemmeste«, siger Nicolaj Pedersen.

skal gennem fire ugers testperioder. Det første hold er igennem, og det næste er i gang. Endnu kan Nicolaj Pedersen ikke selv vurdere, om hvidløgspulveret har haft effekt: Faktisk trives både hvidløgssånde og kontrolgruppen indtil videre nærmest ekstraordinært godt.

»Med lidt ekstra fokus kan alting lade sig gøre, sjovt nok«, siger Nicolaj Pedersen.

Rigtigt at udfase

Nicolaj Pedersen har selv tidligere klaret sig uden medicinsk zink i tre år, men sidste år måtte han alligevel ty til den nemme løsning: zink.

Alligevel bakker han helt op om, at brugen må stoppe, da zink bl.a. kan skabe resistens mod antibiotika. Desuden er zinkoxid i foderet et velfærdsproblem. Grisene får mindre diarré, men zinkoxid er hårdt ved tarmene,

I alt fire x 2 hold smågrise

ØKOLOGI - FAGLIGT SET

Sørg for en god udnyttelse af husdyrgødningen

Af Per Jensen, afdelingsleder, Økologisk VKST

Gødning er en knap ressource på økologiske plantevlsbedrifter, og derfor gælder det om at udnytte den bedst muligt. I praksis kan markeeffekten variere mellem 25 pct. og 90 pct. Samtidig er jorden allermost sårbar over for tung trafik lige nu og meget våd. Læg derfor en plan for din gylleudkørsel, så du opnår den bedste udnyttelse og undgår strukturskader på din jord.

5 gode råd

For det første er det vigtigt, at du overholder reglerne om udkørsel pr. 1. februar. Det betyder:

- Jorden må ikke være bundfrossen, snedækket, vandmættet eller oversvømmet
- Der må ikke være risiko for afstrømning til vandløb,

Gylle i vårby.

dræn, søer eller kystoplände

For det andet er der et krav om nedfældning. Kravet om nedfældning på arealer uden afgrøde og på arealer med afgrøder, som ikke høstes, giver samtidig den mest optimale udnyttelse af gyllen. Det skyl-

des, at tilsætning af svovlsyre ikke er tilladt for økologer. Så på trods af en højere pris for nedfældning er det en vigtig prioritering.

For det tredje egner slagtesvine- og biogasgylle sig bedst til slangeudlægning i vintersæden, og kvæggylle eg-

ner sig bedst til nedfældning til vårsæd. I hht. prioritering af udkørselsstrategi vil nedfældning i vintersæd være udelukket, da det skader afgrøden for meget. Derfor er den eneste mulighed slangeudlægning med slæbeslanger. Prioriter følgende afgrøder først:

1. Vinterraps bør gødes tidligst muligt og senest primo april. Gødsning af frogræsmarker med gylle skal som udgangspunkt være gjort inden vækststart, hvilket er forskelligt fra art til art.
2. Vinterhvede kvitterer fint for tidlig gødsning med gylle. Med en god forfrugt kan gødsningen dog godt vente til sidste halvdel af april.
3. For vinterrug og vinterbyg kan der være risiko for svindningsskader, hvis det er for koldt. Her bør du vente, til vejret bliver mildt.

skader immunforsvaret og giver betændelse. Nicolaj Pedersens plan B uden zink, hvis alt andet svigter, er at udsætte fravænningen med tre uger.

»Jeg tror, at hvis vi kigger tre-fem år frem, vil fravænningsalderen være 10 uger hos langt de fleste økologer. Bovbjerg Økologi f.eks. har nye avlsracer med grise på 31-32 kg ved 10 ugers fravænning. Så springer de fravænningsstalden over og har en super stærk gris!«

Både æble- og hvidløgspulveret (foto) er dansk produceret.

ØKOLOGI - ØKONOMISK SET

De nye sædskiftekrav gældende fra 1. januar 2022

Af Per Jensen, afdelingsleder, Økologisk VKST.

Efteråret sendte Landbrugsstyrelsen den nye økologibekendtgørelse i høring, og de nye regler blev implementeret den 1. januar 2022.

Landbrugsstyrelsen er dog opmærksom på, at der er brug for en periode til at omstille driften efter de nye regler. Hvis man har planlagt sit sædskifte i 2022 på baggrund af de gamle regler, vil det ikke føre til sanktioner. Det er dog vigtigt, at planlægningen fremadrettet sker i overensstemmelse med de nye sædskifteregler.

De nye sædskiftekrav 2022

Formålet med at fastsætte krav til økologiske sædskifter er at bevare og forøge jordens frugtbarhed og biologiske aktivitet.

Helt konkret betyder det, at der er følgende krav til økologiske sædskifter:

- 20 pct. kvælstoffikserende afgrøder som hoved-, mellem- eller efterafgrøder. De 20 pct. regnes af omdriftsarealet.
- 50 pct. kulstoflagrende afgrøder som hoved- mellem- eller efterafgrøder. De 50 pct. regnes på bedriftens indberettede produktionsareal.

Kvælstoffikserende afgrøder kan være arter af ærteblomstfamilien i renbestand eller blandinger, græsblandinger med f.eks. kløver eller anden bælgafgrøde, udlæg, mellem- eller efterafgrøder. Vær obs på, at kravene for blandinger med storfroede arter er, at mindst 50 pct. af blandingen er arter fra ærteblomstfamilien opgjort på antallet af frø. For småfrø-

De kvælstoffikserende afgrøder kan være arter af ærteblomstfamilien i ren bestand eller blandinger.

ede arter skal mindst 15 vægtprocent af blandingen være arter fra ærteblomstfamilien. Kulstoflagrende afgrøder kan være græs, græsblendinger, kløver og lucerne i omdrift eller permanent samt udlæg, mellemafgrøder eller efteraf-

»Vores notering er den samme som for et år siden«.

Personligt glæder han sig desuden - i en tid med debat om biogas - over at være leverandør til det rent landmandsejede Lincogas. Ved juletid fik alle leverandører sat 100.000 kroner ind på kontoen.

»Alt det profit, der kommer, det ryger på vores konto, det er dejligt og lidt fantastisk, når man hører, hvordan det ser ud andre steder«.

Der er dog skyer også på den økologiske himmel, netop

Søndag 22. maj er Nicolaj Pedersen en af værterne ved Sofari. »Det er en superdejlig dag og man får ryddet op i kroge - jeg kan kun opfordre andre til at springe på den vogne«.

nu er en særlig mørk én trukket op: Manglen på økologisk korn.

»Det er næsten ikke til at skaffe, prisen er dobbelt op i forhold til i høst. Hvis det var 150-160 kroner i høst, skal du nu op på 300-320 kr for økologisk korn. Samtidig er energipriserne steget - det hele er ravs-kende galt«. Det eneste lyspunkt er, mener Nicolaj Pedersen, at de høje kornpriser måske kan formidle de store, økologiske planteavlere, som det sidste års tid har klaget voldsomt over, at de fremover må bruge mindre konventionel gylle. Han forstår dem ikke.

»Vi skal ikke nærme os de konventionelle, når vi får mere for vores produkter netop for at gøre noget andet. Vi har sagt i 20 år, at vi vil udfase konventionel halm og gylle. Nu skal vi da i gang«.

Kort om zink

■ Fra sommeren 2022 er det ikke længere tilladt at bruge medicinsk zink mod fravænningsdiarré.

■ Zink er et tungmetal. Når det udspreddes med grisegødning ophobes det i jorden, hvor det kan sprede antibiotikaresistens i jordmiljøet og skade mikrolivet.

skiftekravene.

Derudover vil Landbrugsstyrelsen også lægge vægt på, om du planlægger et hensigtsmæssigt sædskifte i form af, at:

1. der er plantedække på markerne om vinteren
2. der er efterafgrøder eller mellemafgrøder
 - a. 1. og 2. år efter omplojning af kløvergræs
 - b. 1. år efter omplojning af 1. års kløvergræs og andre kvælstoffikserende afgrøder

Du kan se en komplet liste over, hvilke afgrøder der tæller som kvælstoffikserende og/eller kulstoflagrende i Økologivejledningens bilag 12. Kontakt din økologikonulent, hvis du har brug for hjælp til planlægning af et hensigtsmæssigt økologisk sædskifte på din bedrift.